

ki mu je poslednji čas tako verlo pomagal krotiti derzno šolsko mladino! — „Vekša ko je pravičnega moža vrednost, vekša je tudi njegova ponižnost, ako je mož po volji božji,“ piše Slomšek o lepi zvezdi slovenskega šlovstva, o ranjem Japelnu (Drobtince l. 1852. str. 126. — Kole-darčik Bleiweis. l. 1856. str. 29.). Koristne njegove bukve, osebne za-sluge in izverstne dušne lastnosti so bile tudi svetlemu cesarju znane, in zlata švetinja mu je bila poslana. Poklican v Ljubljano častito znam-nje prejet, se je pešec podal na pot — kakor sem slíšal pripovedovati. Po cesti se za njim pripelja gospod, kateri se je ravno na to slovesnost v mesto namenil. Vgledaje ponižnega Japelna pešca ga prijazno po-vabi, naj se z njim pelja na častito obhajo, ktera je njemu veljala. Bla-žen mož, kateri več veljá pred Bogom in pri pravičnih ljudeh, kakor se sam obraja; le on lahko zadovoljno in veselo živi, kajti več prejme ka-kor po svojih mislih zasluži in poželi. Zadovoljnost je polovica življe-nja! ona je prave keršanske modrosti blažena hčer, pa le onemu zvesta družica, ki brez truda za božje kraljestvo dela in za blagost svojega na-roda skerbi“. Tako je delal tudi Metelko do svoje sive staro-sti kakti naš drugi Dobrovski.

Šolsko obzorje.

Iz Zagreba. Mislim, da bi bilo nepotrebno tukaj dokazovati, s kako lju-beznijo in kako pozorno slovenski bratje Hervati na vsaki korak slovenskega učiteljstva pazijo, kako odkritoserčno se pravemu napredku v domačem šolstvu radujejo in kako se sploh zanimajo o stanji šolstva svojih verlih sosednih bratov. Ravno to bi mogel terditi o slovenskih učiteljih z obzirom na naše hervaške šolske zadeve; sej smo si pač tudi že v roke bratovško segli, sej smo pa tudi že bili eden družemu priče, ko se je poganjalo za splošni napredek, za dobro ime naše in naših narodnih šol. Iz tega vzroka menim, da je prav, ako nekoliko besedic spragovorim, ktere so mi prišle v glavo, ko sem bral, da se o novem letu snujeta na Slovenskem dva pedagogiška časopisa in sicer dva brata v raznih oblekah, eden v nemškem in drugi v slovenskem jeziku. Naše šolske in peda-gogiške razmere so še žalibog v takšnem stanji, da bi prav za prav z velicim veseljem vsaki, tudi najmanji prikazen na šolskem polji pozdravljati morali, če bi z druge strani kot skušeni zvedenci ne imeli pred očmi sedanji položaj našega učiteljstva, da ne omenjam, našega naroda. Če so že stranke sploh v političnem življenji koristne, da se misli bistrijo in názadnje vendar prava in za narod dobro misleča stran zmaga, to bi terdili tudi v pedagogiškem obziru, na polji šolstva. Tudi tà so potrebne stranke, ki se v principih ena od druge ločite, ali te stranke morejo le takrat koristno delovati, ako so principi, za ktere se poganjate, že dosti zreli, ali vsaj že dobro znani. Na Slovenskem, kolikor je meni tukaj znano, nasleduje učiteljstvo prav zvesto korake svojega naroda in kolikor je političnih strank na Slovenskem, toliko jih je tudi v učiteljstvu brez kacic drugih posebnih šolskih nazorov. In kakor poznamo nemškutarje in narodnjake, ravno tako bi razdelili, ako že deliti moramo, tudi učitelje na Slovenskem. Tedaj bi po logičnih

mislih na Slovenskem le nemški pedagogičen list bil zavetje druge stranke med učitelstvom, ki se je, kakor iz raznih časopisov ovedim, še le v prvih in najmlajših prikaznih pokazala; kar se pa stranke med slovenskim učitelstvom tiče, bila bi vsaka prikazena zelo zelo prezgodaj, ter bi dobri reči, za katero bi se žrtvovala, veliko več škodila, kakor bi ji morebiti pri vsej dobri volji koristiti mogla. Naj tedaj le bo nemški pedagogični list v slovenskem učitelstvu, zanj je čas, da se svetu pokaže, pa da razdeli učitelstvo na desno in levo in se vidi, kdo podaja roko temu in kdo unemu. Mi radi verjamemo, da bo nemški pedagogični list na Slovenskem všeč liberalcu, pa liberalni hočemo tudi mi biti, liberalna stranka v slovenskem učitelstvu more le narodna biti, ker liberalnost brez narodnosti je le gola beseda brez vsake vrednosti.

Vprašamo pa mi ta liberalni nemški pedagogični list, kateri se je že rodil, ali bo on narodne šole na domačej podlagi, korist narodnega jezika v narodnih šolah zagovarjal, ali bo on branil čast slovenskih šol pred tujim narodom, za kateri bo pisal? Ali bo ta novi list hotel imeti pred očmi naš splošni položaj, v katerem že tako dolgo vzdihujemo? Ali bo sklepe našega prvega slovenskega učiteljskega zbora zagovarjal, ali se bo mar za nje potezal? Prepričani smo, da nič manj, kakor to; on bo zagovarjal nasprotne misli, pa je tudi prav, da je nemški in da je kot tak razgleda po našej domovini, kje bo priveržencev najdel.

Vse drago je pa z novim slovenskim pedagogičnim listom, ki se nam pod vredništvom dozdej dobro znanega g. Lepajneteta obeta. Kader se moči narodne cepijo, mora biti že velik in tehten vzrok, posebno v času, ko svojo materijalno slabost se dobro vidimo. «Tovars» dela že 12. let na pedagogičnem polju nevtrudljivo in pogumno, pa pri vsem tem ga vidimo še zdaj v prvotnej obliki, še zdaj 3krat na mesec izhajati ne more! Novi pedagogični list se od dosedanjega edinega slovenskega pedagog. lista gotovo v glavnih načelih ne bo ločil, kolikor namreč dozdej g. L. poznamo, tudi morebiti nemisli g. L., da je en pedagogični list za Slovence premalo. Jaz mislim, da bi bil za zdaj en list, ki bi pogumno stal pri glavnih resolucijah slov. učiteljskega zborovanja, za naše razmere zadosten. Tako sklepam iz poprej omenjene okolnosti našega 12letnega »Tovarsa« in pa tudi iz samega učiteljskega zbora, na kateri, dasiravno je bil splošni slovenski, vendar ni veliko nad 200 učiteljev prišlo. Še vlada še, mlačnost simtertje med učitelji slovenskimi in dokler se ta mlačnost z enim, dobrim pedagogičnim slovenskim listom, pri katerem bi soglasno imele vse naše mlade in stare učiteljske moči delovati, popolnoma ne iztrebi, tako dolgo more principom slovenskih učiteljev, le nemški list biti konkurent.

Na Hervaškem imamo dva pedagogična lista: »Napredak« in »Školski prijatelj«; oba pravita, da delata za narodno omiko le s tem razločkom, da »Napredak« zagovarja pravico sosesk do narodnih šol, a »Školski prijatelj« hoče, da soseskam šole vzame, ter jih neposredno državi izroči. Imata tedaj oba temeljite razloge, a vsak ima svojo stranko, svoje naročnike. O novem letu se je bil tudi tretji list »Prosvjeta« prikazal, pa ker je videl in izkusil, da je pri naših okolnostih dva nimata komu ene in ravno tiste reči zagovarjati, jo je brž v kot popihal in vojke naših šolskih koles zopet »Napredku« prepustil. Videlo se je tedaj, da bi dobra reč poleg dveh reprezentantov le terpela, pa bi se zgoditi vtegnilo, da nazadnje oba zavolj prepričlega števila naročnikov nemoreta živeti. Ravno taka se zna zgoditi na Slovenskem, ako dotični gospodje svojega podvzetja dobro ne prevdarijo. Sicer bi pa želeli, da imajo Slovenci dva in pa tudi še več narodnih pedagogičnih glasil, in da bi vsaj enega človek pri vsakem tudi bornem podučitelju našel!

Iz Kerškega. (Zahvala.) Blagorodni gospod c. k. namestni predsednik dr. Ljudovik vitez Gutmannsthal-Benvenuti je tukajšnji okrajni učiteljski bukvarnici podaril 156 zvezkov različnih občeukoristnih in kratkočasnih knjig. Za ta velikodušni dar v imenu vseh učiteljev kerškega šolskega okraja blagemu dobrotniku izreka naj večjo zahvalo

odbor za učiteljsko knjižnico:
K. Gašperin. J. Sajè.

Iz Ljubljane. Ubogim učencem je Miklavž prinesel preteč. nedeljo v čitalnični dvorani kakor vsako leto tudi letos od nog do glave vso zimsko obleko in jim naložil še po verhu kruha in jabelk. Katoliško društvo je z nabranimi dobrotnimi darovi in s pridnimi delavnimi rokami blagih gospá in gospodičin napravila za 100 ubožčekov — za 50 dečkov in 50 deklic obleko, katero se jim je to nedeljo delila. G. dr. Vončina je govoril pred, g. M. Močnik pa po razdelitvi. Oba sta zlato zerne polagala na serce dobrotnikov in obdarovancev. »Nage obleci in lačne nasititi«, menimo, je dobro, ako storé to tudi tako psovani »Fortschrittsfeinde«. — Lepo pomoč »Narodni Šoli« naklenili je Sokolova veselica 7. t. m. zvečer v čitalnici. Loterija, ki se je napravila iz golj prostovoljnih daril, dala je temu društvu 124 gold. za njegove blage namene. Želeti je, da bi v to prekoricno društvo hitro priteklo mnogo mnogo udov, kajti šolam je treba hitre in znatne podpore!

Priserčno zahvalo za prelepo pomoč 124 gl., ktere je slavno društvo »Sokol« nabralo pri svoji veselici in blagodušno darovalo »Narodni Šoli«, izreka

odbor »Narodne Šole«.

— Po naj novejši štetvi je na Kranjskem 249 ljudskih šol. Med temi je 205 čisto slovenskih, 20 slovensko-nemških in 15 popolnoma nemških.

— Novi slovenski šolski list, ki ga bode g. J. Lapajne vredoval in izdajal, imenoval bode se »Slovenski učitelj« in bode v Mariboru trikrat na mesec izhajal. Veljal bode 3 gold. za vse leto, za pol leta pa 1 gl. 50 kr. Naročnino sprejema g. vrednik v Ljutomeru (Luttenberg) na Štajerskem.

— Novi nemški šolski list pod imenom »Laibacher Schul-Zeitung, je tudi že na svetlem. Vrednik mu je g. Jan. Zima. Izhajal bode 10. in 25. vsakega meseca, in bode veljal po pošti na leto 2 gold. 75 kr. Obeta kaj veliko; koliko pa bode v tem za naše domače šolstvo in učiteljstvo istine, bodemo pozneje videli. Prihodnje leto tedaj učiteljem ne bode manjkalo dušne hrane. Vsak jo bode lahko zbiral prav po svojem okusu.

— Novo učiteljsko društvo pod imenom »Krainischer Lehrerverein, se je ustanovilo in začelo svoje delovanje v duhu novih šolskih postav (?). V vodstvu so izvoljeni g. g. pl. Gariboldi za prvomestnika, Belar za namestnika, Zima za zapisnikarja in Eppich za blagajnika. Odborniki so še g. g. vodja Hrovat, prof. Linhart, Nedved, Raktelj in Waldherr. Družbeni časopis bode od novega leta naprej dvakrat na mesec izhajal, in družbeniki ga bodo brezplačno t. j. za letnino dobivali.

Razpis učiteljskih služeb na Kranjskem. V trirazredni ljudski šoli v Ribnici je še sedaj izpraznjena podučiteljeva služba s 300 gold. letne plače.

— Izpraznjeni ste tudi učiteljevi službi v Nemški loki s slovensko-nemškim podukom in v Robu, s kterima je združena tudi orglarjeva služba.

Prošnje za obe naj se oddajajo pri okrajnem šolskem svetu v Kočevji.

Na Štajarskem. Pri ljudski šoli v Rečici je izpraznjena učiteljeva služba z letno plačo 400 gold. in s prostim stanovanjem. Prosilci morajo znati slo-